

# APOŠTOLSKÝ DOMÁCÍ ŘÁD

Kázání ze dne 24.10.2021, Kamil Vystavěl

**Efezským 5,21-6,9:** V poddanosti Kristu se podřizujte jedni druhým:

ženy svým mužům jako Pánu, protože muž je hlavou ženy, jako Kristus je hlavou církve, těla, které spasil. Ale jako církev je podřízena Kristu, tak ženy mají být ve všem podřízeny svým mužům.

Muži, milujte své ženy, jako si Kristus zamiloval církev a sám se za ni obětoval, aby ji posvětil a očistil křtem vody a slovem; tak si on sám připravil církev slavnou, bez poskvrny, vrásky a čehokoli podobného, aby byla svatá a bezúhonná. Proto i muži mají milovat své ženy jako své vlastní tělo. Kdo miluje svou ženu, miluje sebe. Nikdo přece nemá v nenávisti své tělo, ale živí je a stará se o ně. Tak i Kristus pečuje o církev; vždyť jsme údy jeho těla. 'Proto opustí muž otce i matku a připojí se k své manželce, a budou ti dva jedno tělo'. Je to velké tajemství, které vztahují na Krista a na církev. A tak i každý z vás bez výjimky ať miluje svou ženu jako sebe sama a žena ať má před mužem úctu.

Děti, poslouvejte své rodiče, protože to je spravedlivé před Bohem. 'Cti otce svého i matku svou' je přece jediné přikázání, které má zaslíbení: 'aby se ti dobře vedlo a abys byl dlouho živ na zemi.'

Otcové, nedrážděte své děti ke vzdoru, ale vychovávejte je v kázni a napomenutích našeho Pána.

Otroci, poslouvejte své pozemské pány s uctívou pokorou a z upřímného přesvědčení jako Krista. Nejen naoko, abyste se zalíbili lidem, ale jako služebníci Kristovi, kteří rádi plní Boží vůli a lidem slouží ochotně, jako by sloužili Pánu. Víte, že Pán odmění každého, kdo něco dobrého učiní, ať je to otrok nebo svobodný.

Vy páni, jedněte s otroky také tak a zanechte vyhrůžek. Víte přece, že jejich i váš Pán je v nebesích, a ten nikomu nestraní.

## 1. Křesťané ve všednosti dní

Dnešní oddíl nás symbolicky uvádí do života starověkého křesťanského domu. Efez bylo veliké město a v městském domě obvykle žili pospolu rodiče a děti, možná i více generací, zároveň se tam vyskytoval nejméně jeden manželský pár a každodenně se v domě potkávali pán a jeho služebníci, ať už najatí za pravidelnou mzdu nebo zakoupení jako otroci. A zde je řád a pokyny, jak by to v takovém křesťanském domě mohlo či mělo fungovat. Slyšeli jsem domácí řád, který prvotní církev vytvořila na základě Kristova evangelia. (V Novém zákoně bychom našli vícero podobných domácích řádů.)

## 2. Kdo je osloven a proč

Prosím zastavme se nejprve u toho, kdo všechno je osloven. Nám se to může zdát jako normální a samozřejmé, ale tehdy to vůbec samozřejmé nebylo: pisatel přímo oslovuje nejen muže, ale také ženy, nejen dospělé, ale také děti! Vrcholem je, že vedle pánů jsou osloveni a k samostatné akci vybízeni otroci. Za zmínku dále stojí pořadí oslovených – dodnes jsou běžné oslovení nejprve ti důležitější, společensky významnější, zatímco na ty méně významné přijde řada až potom. A hleďme, v apoštolském listu mají prvenství ti, kdo ve staré společnosti byli považováni za méně významné či za úplně bezvýznamné.

A ještě jedna zajímavost. Koho by tenkrát napadlo psát nějaký dopis speciálně pro otroky? Koho by napadlo psát něco speciálně dětem? V 1. st.n.l. se našel člověk, který vynaložil značnou námahu a nemalé finanční prostředky na to, aby vytvořil dopis, ve kterém se snaží přesvědčit ženy, děti a otroky, aby se rozhodli žít právě takto a ne jinak a že by to bylo dobré rozhodnutí z těchto a tamtěch důvodů. To nemá obdoby. Něco takového před 20 staletími nikoho na širém světě nenapadlo... s jedinou výjimkou – s výjimkou křesťanů.

Copak si otroci mohli vybírat, jestli budou své pány poslouchat nebo ne? Copak si ženy a děti mohly rozmýšlet, zda budou své muže a otce mít v úctě nebo raději ne? Zdá se, že mezi prvními křesťany tuto možnost a svobodu měli. A proto se psaly takové dopisy a domácí řády.

## 3. Napětí

Křesťané si předávali a připomínali neslýchanou zvěst o tom, že před Bohem jsou si všichni lidé rovni: Pán není ani o milimetr větší než jeho sluha, žena není ani o vlas méně významná než muž a tak dále. Tato zvěst dělá konec společenských rozdílností, už nemá smysl dále rozlišovat na velké a malé, na Židy a pohany, na svobodné a zotročené. Soudce s velkým S na společenskou pozici žádný zřetel nebere, je to překonaná záležitost. Takže proč by ještě měl otrok poslouchat a žena se přizpůsobovat?

V prostoru, kde vládne duch Kristův, se lidské vztahy řídí podle norem a zásad evangelia. Ovšem

všude jinde platil starý společenský řád a nebylo možné jednoduše vykročit ven ze všeobecně platných a vymahatelných struktur. Z toho je patrné, že mezi církví a společností bylo napětí. Evangelium dělalo a dodnes dělá určité napětí, jelikož nám ukazuje, že věci nemusejí zůstat tak, jak jsou, lze to změnit, lze žít jinak.

#### 4. Stejně a přece úplně jiné

Uvedený domácí řád můžeme brát jako určitý kompromis, jako cestu, jak v tom napětí žít. Dané společenské role se v něm doporučuje zachovat: žena nechť dobrovolně přijme muže jako svou hlavu (i když by nemusela), děti nechť se dobrovolně pustí na cestu poslušnosti rodičů (přestože by se mohly vydat jinou cestou) a otroci nechť se rozhodnou zůstat podřízeni svým majitelům (ačkoli by se to dalo uspořádat jinak). Takže se na první pohled žádná změna neděje. Skrze dobrovolné přijetí jsou však tyto společenské role hluboce změněny, relativizovány a nově pojaty.

Konečně obraťme pozornost na ty, kdo byli ve starověku považováni za přirozeně dominantní – muži, otcové, páni. Ti jsou vyzváni, aby začali fungovat od základu jinak, radikálně novým způsobem:

1. Každý muž bez výjimky má za úkol milovat svou ženu jako sám sebe. A nad to má ve prospěch své manželky sebe vydat všanc podobně, jako se ve prospěch lidí vydal Kristus. Dalo by se říci: silnější má svou sílu proto, aby slabšího chránil a zasazoval se o jeho dobro. (Ef 5,25-33) Co my to, milí silní muži?

2. Otcové se mají vyvarovat toho, aby se jejich děti proti nim bouřily. V Bibli Kralické čteme: „otcové nepopouzejte k hněvu dítek vašich.“ Něco takového je podle mne opravdové umění. Nejde tu o nic menšího, než najít způsob, jak žít s vlastními dětmi v souladu. Jde o to vybudovat most mezi generacemi, který by byl pevný, stálý a po kterém by jak rodiče, tak děti rády a hojně chodily. (Ef 6,4) Co my na to, vážení otcové?

3. Páni a majitelé svých služebníků jsou vyzváni zahodit donucovací prostředky, vyhrožování a podobné věci a mají začít jednat s otroky podobně, jako kdyby si byli rovni. A ta rovnost mezi panstvem a porobenými opravdu je, protože nebeský Pán nikomu nestranní. (Ef 6,9)

#### 5. Tehdy a dnes

Někteří lidé mají za to, domnívají se, že apoštolové byli dost velké konzervy. Takoví vykladači ukazují právě na tento domácí řád, z něhož usoudili, že církev docela jednoduše přejala tehdejší pořádky, nerovné a všelijak nespravedlivé vztahy. Oproti tomu já jsem přesvědčený, že tento řád ve své době vůbec konzervativní nebyl. Pravda, byla tu převzata formální struktura lidských vztahů, ale byla naplněna radikálně novým obsahem. A když nalijete nové víno do starých měchů, staré měchy pnutí mladého vína dříve nebo později nevydrží. (viz Marek 2,22)

Oproti prvnímu století dnešní společnost je strukturována výrazně jiným způsobem. Staré měchy vskutku zvětšely a roztrhly se. Máme demokracii, máme rovnoprávné postavení žen a mužů, máme smluvně upravené pracovní vztahy atd. A tak je docela logické, že se naše domácí řády budou od těch starověkých v leckterých jednotlivostech lišit.

#### 6. Vzájemná služba

Neliší se ovšem cíl. Tím cílem je, myslím, soulad mezi manžely, soulad mezi generacemi, soulad na pracovišti. Soulad, nebo ještě lépe řečeno biblickým pojmem: *ŠALOM*, pokoj. A cesta k souladu/pokoji je ve vší stručnosti shrnuta v 1. verši dnešního oddílu: *V poddanosti Kristu se podřizujte jedni druhým.*

**Podřizujte se** = Ochota slyšet, brát vážně, vyslyšet toho druhého a posloužit mu.

**Podřizujte se jedni druhým** = služba je vzájemná, nikoli jednostranná.

Zjednodušeně to můžeme připodobnit ke kládové houpačce. Aby to byla legrace pro oba, aby jeden svévolně nemanipuloval druhým, musí být zátěž na obou stranách v rovnováze. A když náhodou tomu tak není, je nezbytné, aby ten těžší dobře poslouchal svého druha a vyhověl mu. Já ochotně posloužím tobě, ty ochotně posloužíš mně, a pak už nezáleží na tom, kdo je větší a kdo menší, kdo je bohatý a kdo chudý, kdo je silný a kdo zase slabý. Každý dostává vše, co potřebuje.

*Podřizujte se jedni druhým* a číňme tak **v poddanosti Kristu**. Celé toto novátorské dění visí na něm. Protože je to Kristus, kdo s tím začal. On dobrovolně zachoval svoji pozici podřízeného řemeslníka a potulného kazatele, i když dostal nejednu příležitost stát se někým jiným a daleko větším. On také utvořil podmínky příhodné pro vzájemně služebný způsob života. Díky jeho evangeliu, službě a údělu se učíme houpat se tak, aby to pokud možno byla legrace pro všechny.